

Tulevan ennallistamissuunnitelman vaikutukset Suomen kosteikkoluontoon ja linnustoon – missä mennään nyt?

Aili Jukarainen, tutkija
SOTKA-päivä 30.3.2026

Kuva: Antti Below

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute

SIDOSRYHMÄYHTEISTYÖ
Erillisen
osallistamissuunnitelman
mukaisesti

Biodiversiteettiohjausryhmä

Biodiversiteettityöryhmä

Kansliapäällikön vetämä
ohjausryhmä

Projektiryhmä
Teemaryhmien puheenjohtajat

Maa- ja sisävesiluontotyypit sekä lajien
elinympäristöt (4 Art.)
ja virtavedet sekä tulvatasanteet (9 Art.)

Meriluonnon tilan parantaminen
(5 Art.)

Kaupunkiympäristöt (8 Art.)

Maatalousympäristöt (12 Art.) ja
pölyttäjäkannat (10 Art.)

Metsäluonto (12 Art.)

Lainsäädäntöhanke

Suunnitelman
valmistelu,
osallistaminen,
päättösenteko,
muutoksenhaku

Kunkin työryhmän
tunnistamat
muutostarpeet
lainsäädäntöön

Mukana tarkastelussa olevat lintuvesien lajit

- 2025 lintudirektiivin raportoinnin 12 vuoden aikajaksolla taantuneet
- Pidemmällä aikavälillä taantuneet
- Hyvin harvalukuiset

silkkiuikku, härkälintu, mustakurkku-uikku, tavi, sinisorsa, jouhisorsa, punasotka, tukkasotka, telkkä, nokikana, haapana, heinätavi, lapasorsa, luhtahuitti, pikkuhuitti, lapinsirri, etelänsuosirri, suokukko, taivaanvuohi, pikkulokki, naurulokki, kalalokki, mustatiira, pikkutiira

Kuva: Antti Below

Lintuvesien lajeille esitetyt toimenpiteet

Lajien osalta toimenpiteet 2030 saakka

- Lintuvesien kunnostus (Helmi)
- SOTKA-kosteikkojen perustaminen
- Valuma-alueiden kunnostus (Ahti ym)
- Merenrantaniittyjen hoito (Helmi)
- Vieraspetojen torjunta (Helmi & SOTKA)

Kuva:
Ilpo
Huolman

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute

Lintuvesien kunnostus (Helmi-ohjelma)

Tavoitteeksi Helmi-ohjelman nykyinen 2030 tavoite: 200 SPA-aluetta.

Nykyinen rahoituksen taso riittämätön

Natura-verkoston kohteita →
linnustoarvoista on huolehdittava

Parhaat lintuvedet, potentiaalia on

silkkiuikku, härkälintu, mustakurkku-uikku, tavi, sinisorsa, jouhisorsa, punasotka, tukkasotka, telkkä, nokikana, haapana, heinätavi, lapasorsa, luhtahuitti, pikkuhuitti, lapinsirri, etelänsuosirri, suokukko, taivaanvuohi, pikkulokki, naurulokki, kalalokki, mustatiira, pikkutiira

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute

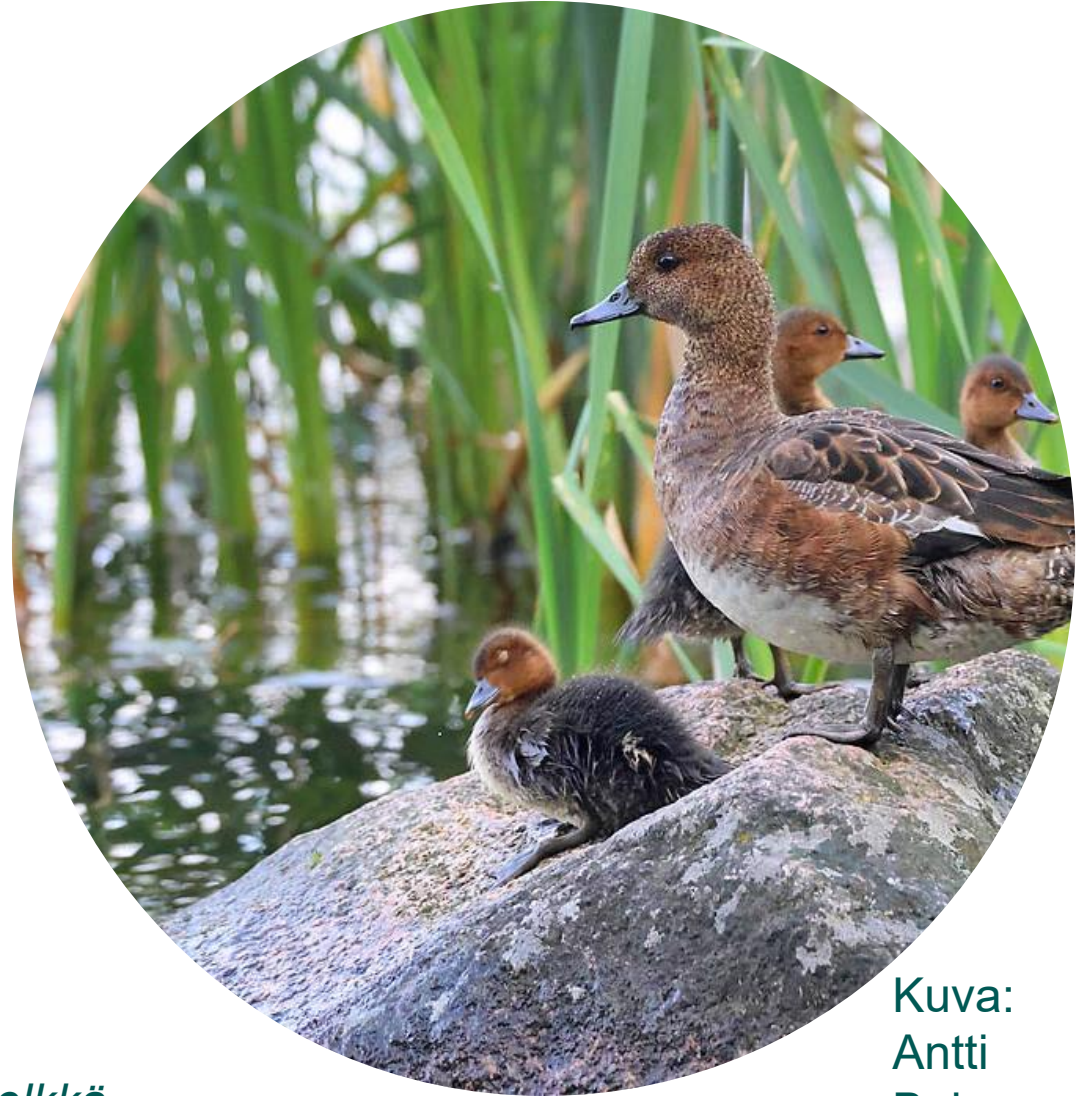
SOTKA-kosteikkojen perustaminen

Suojelualueiden ulkopuolisten lintukosteikkojen perustaminen, kunnostaminen ja jatkuva hoito

500 lintukosteikon perustaminen SOTKA-hankkeen mallilla 10 vuoden aikana

Vesilintujen syysaikaisen rauhoitus- ja levähdysalueverkoston täydentäminen vapaaehtoisin toimin osana kosteikkoelinympäristön hoitotoimia

mustakurkku-uikku, tavi, sinisorsa, jouhisorsa, tukkasotka, telkkä, nokikana, haapana, heinätavi, lapasorsa, luhtahuitti, taivaanvuohi, pikkulokki, naurulokki, kalalokki, mustatiira

Kuva:
Antti
Below

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute

Valuma-alueiden kunnostus (Ahti)

Vesilinnut kärsivät ravinnon vähenemisestä veden laadun muutosten takia.

Todennäköisesti keskeinen tekijä vesilintukantojen muutosten takana

Vesien ravinnetasoihin, tummumiseen ja umpeenkasvuun vaikuttaminen valuma-alueiden kunnostamisella.

silkkiuikku, härkälintu, mustakurkku-uikku, tavi, sinisorsa, jouhisorsa, punasotka, tukkasotka, telkkä, nokikana, haapana, heinätavi, lapasorsa, pikkulokki, naurulokki, mustatiira

Merenrantaniittyjen hoito (Helmi)

Merenrantaniittyjen hoito rannikolla ja kunnostaminen erityisesti Pohjois-Pohjanmaan eteläpuolella.

Riittävän intensiivinen hoito veteen saakka, laidunpaineen kontrollointi, riittävä pinta-ala, korkeuseroa tarvitaan

*lapinsirri, **etelänsuosirri**, suokukko, tavi, sinisorsa, jouhisorsa, haapana, heinätavi, lapasorsa, taivaanvuohi ja muut rantaniittyjen kahlaajat sekä varpuslinnut*

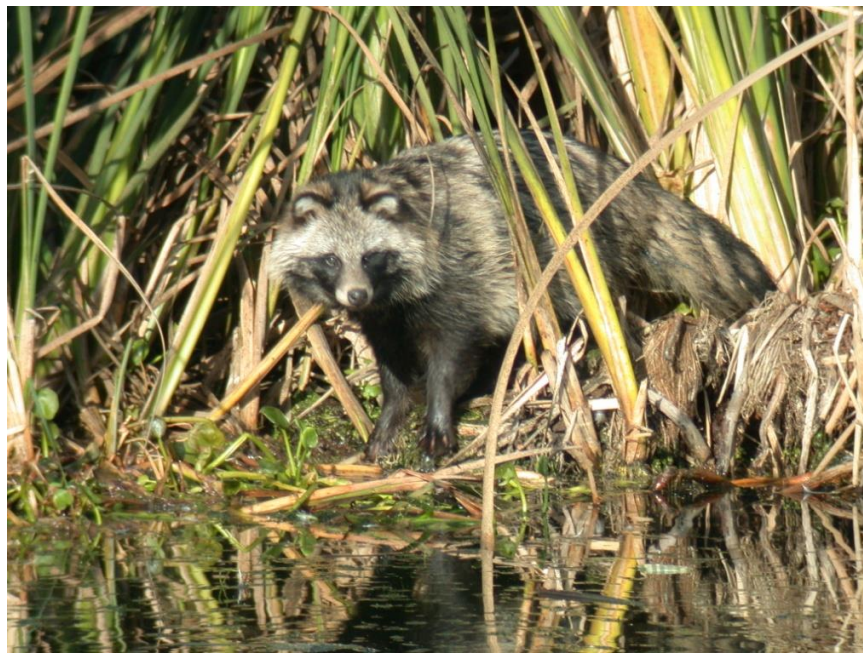

Vieraspetojen torjunta (Helmi & Sotka)

Vieraspetojen suunnitelmallinen ja pitkäjänteinen pyynti Helmi-vieraspetopyynnin mallin mukaan

Ehdotetaan kohdemäärän kolminkertaistamista 70 → 210 tärkeää lintuvettä

silkkiuikku, härkälintu, mustakurkku-uikku, tavi, sinisorsa, jouhisorsa, punasotka, tukkasotka, telkkä, nokikana, haapana, heinätavi, lapasorsa, luhtahuitti, pikkuhuitti, lapinsirri, etelänsuosirri, suokukko, taivaanvuohi, pikkulokki, naurulokki, kalalokki, mustatiira, pikkutiira ja muut maassa pesivät linnut

Lintuvesien ja -kosteikkojen kunnostus ja hoito

Uhanalaisia ja taantuneita vesi- ja rantalintukantoja vahvistetaan lintuvesiä ja -kosteikkoja kunnostamalla, turvaamalla lintujen pesimärauha sekä tarjoamalla muuttolinnuille ruokailu- ja levähtämismahdollisuuksia.

Arto Juvonen

Kunnostetaan SPA-alueita (EU:n lintudirektiivin mukaisia erityisiä suojelualueita) ja muita suojelualueverkoston arvokkaita lintuvesikohteita

200 kpl

Perustetaan ja kunnostetaan suojelualueverkoston ulkopuolisia lintukosteikkoja

500 kpl

Huolehditaan kunnostettujen kohteiden hoidosta kunnostuksen jälkeen ja uusitaan tarvittavilta osin kunnostustoimenpiteet Helmi-kauden aikana.

100 kpl

Käynnistetään vieraspetojen tehopyynti osalla kunnostetuista SPA-kohteista

70 kpl

Täydennetään linnuston rauhoitus- ja levähdysalueiden verkostoa vapaaehtoisin toimintamallein

150 kpl

Helmi-lintuvesiteema, tilanne

Elinvoimakeskukset ja MH:n luontopalvelut
Valmiina 96 SPA-alueita
Jatkuva hoito järjestetty 88 kohteelle

Helmi-lintuvedet, vaikuttavuuden arviointi

Linnustonseuranta-aineisto ja kohteiden kunnostustiedot

Miten kunnostukset ovat näkyneet kohteiden linnustossa?

Millä toimilla on ollut erityisesti vaikuttavuutta?

Eri toimenpiteiden kustannustehokkuus?

Taulukko 1. Taulukko 1. Vesilintulajien valtakunnalliset muutokset (%) eri ajanjaksoina. Tilastollisesti merkitsevät muutokset on lihavoitu, ja niistä merkitsevät positiiviset muutokset kuvataan sinisellä ja negatiiviset muutokset oranssilla värillä.

Laji	Muutos-% 1986–2025	Muutos-% kolme sukupolvea	Muutos-% 10 vuotta
Sinisorsa	+15	–11	–21
Tavi	–26	–25	–14
Haapana	–61	–44	–21
Jouhisorsa	–75	–57	+11
Lapasorsa	–69	–71	–31
Tukkasotka	–78	–66	+7
Punasotka	–97	–91	–60
Telkkä	–13	–20	+2
Isokoskelo	–45	–8	–8
Tukkakoskelo	–51	–38	–9
Laulujoutsen	+294	+91	+5
Kuikka	0	+9	+9
Silkkiuikku	–54	–30	–3
Härkälintu	–38	–50	–14
Mustakurkku-uikku	–80	–52	+6
Nokikana	–74	–65	–6

Vesilintujen kannanmuutokset Suomessa

Olemmeko vesilintukantojen kohdalla tilanteessa, jossa kannat vakiintuvat uudelle aiempaa matalammalle tasolle?

Piha, M., Ikonen, K., Lindén, A., Lehikoinen, A., Rajala, T. & Seimola, T. 2025. Vesilintuseurannan tulokset 2025. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 60/2025. Luonnonvarakeskus. Helsinki. 22 s.

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute

Teemme tiedolla toivoa.

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute